COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 19.6.2024
COM(2024) 613 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Ciprului

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 613 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Ciprului

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului[1], în special articolul 3 alineatul (3),

Având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului[3], care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență, a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul de redresare și reziliență oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de UE. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de

[1] JO L 2024/1263, 30.4.2024 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

[2] JO L 306, 23.11.2011, p. 25 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

[3] Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul UE și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(2) Regulamentul privind REPowerEU[4], adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea dependenței UE de importurile de combustibili fosili din Rusia, ceea ce va contribui la realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării UE cu energie, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie și crescând capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Cipru a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”[5], pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru pentru stimularea creșterii. Comunicarea definește competitivitatea pe baza a nouă factori determinanți care se consolidează reciproc. Printre acești factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și piața unică apar ca priorități de politică esențiale pentru reforme și investiții în vederea abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a UE și a statelor sale membre. La 14 februarie 2024, Comisia a prezentat, în urma acestei comunicări, Raportul anual privind piața unică și competitivitatea[6]. Raportul detaliază punctele forte și provocările în materie de competitivitate cu care se confruntă piața unică europeană, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității care au fost identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024[7], care marchează începutul ciclului semestrului european din 2024 pentru coordonarea politicilor economice. La 22 martie 2024, Consiliul European a aprobat prioritățile analizei, care vizează cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la data de 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2024, în care a identificat Ciprul ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2024 al Ciprului. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost adoptată de Consiliu la 12 aprilie 2024, precum și Propunerea de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor privind ocuparea forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale, care a fost adoptată de Consiliu la 11 martie 2024.

---

4 Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

(5) La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al UE. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului. Cadrul include, totodată, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 privind punerea în aplicare a procedurii de deficit excesiv, cu modificările ulterioare, și Directiva 2011/85/UE privind cadrele bugetare ale statelor membre[8], cu modificările ulterioare. Obiectivele noului cadru sunt asigurarea sustenabilității datoriei publice și a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii printr-o consolidare bugetară treptată și prin realizarea de reforme și investiții. Cadrul promovează asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe politicile pe termen mediu, în combinație cu o aplicare mai eficace și mai coerentă. Fiecare stat membru ar trebui să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu conțin angajamentele bugetare, de reformă și de investiții ale statelor membre și acoperă un orizont de planificare de 4 sau 5 ani, în funcție de durata obișnuită a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete[9] care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu ar trebui să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv pe cele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă cel târziu până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din PIB, și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub nivelul de referință de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu maximum trei ani. Statele membre ar trebui să asigure implicarea parlamentelor lor naționale și consultarea instituțiilor bugetare independente, a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național, după caz. Pentru a sprijini elaborarea planurilor respective, la [21 iunie] 2024, Comisia urmează să furnizeze statelor membre orientări cu privire la conținutul planurilor și al rapoartelor anuale privind progresele înregistrate pe care acestea vor trebui să le prezinte ulterior și, în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2024/1263, le va transmite orientări tehnice privind ajustările bugetare necesare (traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz). Statele membre ar trebui să prezinte planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp rezonabilă.

---

8 Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) și Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Cheltuielile nete, astfel cum sunt definite la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263 al Consiliului din 29 aprilie 2024 (JO L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

(6) În 2024, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în paralel cu punerea în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări și emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La data de 17 mai 2021, Cipru a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 28 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Ciprului[10], care a fost modificată la 8 decembrie 2023 în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil, precum și pentru a include capitolul privind REPowerEU[11]. Eliberarea tranșelor este condiționată de o decizie a Comisiei, adoptată în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, conform căreia Cipru a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.

(8) La 30 aprilie 2024, Cipru a prezentat Programul național de reformă pentru 2024 și Programul de stabilitate pentru 2024, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Cipru cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(9) Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Cipru[12] la data de 19 iunie 2024. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Cipru în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Cipru a planului său de redresare și reziliență. Pe baza acestei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe, legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Cipru în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale UE în materie de ocupare a forței de muncă, de

[10] Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 20 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Ciprului (10686/2021).

[11] Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 8 decembrie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 20 iulie 2021 privind aprobarea evaluării planului de redresare și reziliență al Ciprului (15571/2023).

[12] SWD(2024) 613 final.

competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU.

(10) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Cipru. Principalele constatări ale evaluării de către serviciile Comisiei a vulnerabilităților macroeconomice pentru Cipru în sensul regulamentului respectiv au fost publicate în martie 2024[13]. La 19 iunie 2024, Comisia a concluzionat că Cipru se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, Cipru se confruntă cu vulnerabilități legate de datoria privată, publică și externă, care în ansamblu au scăzut, dar rămân relevante, în timp ce deficitul mare de cont curent a crescut și mai mult. Ponderea datoriei gospodăriilor și a întreprinderilor nefinanciare în PIB a continuat să scadă, rămânând totuși ridicată. Cu toate acestea, datoria întreprinderilor și cea externă sunt mărite de datoria entităților cu scop special, ceea ce prezintă riscuri limitate pentru economia internă. Stocul mare de credite neperformante deținute de bănci a scăzut semnificativ în ultimii ani, inclusiv în 2023, și se preconizează că rezoluția creditelor neperformante de către societățile care achiziționează credite va sprijini și mai mult reducerea datoriei private. Cu toate acestea, este probabil ca înăsprirea condițiilor financiare să mărească presiunea asupra gospodăriilor și întreprinderilor puternic îndatorate. Ponderea datoriei publice în PIB scade rapid și se preconizează că Ciprul va menține excedentele bugetare în acest an și în anul următor, ceea ce va determina reduceri suplimentare ale ponderii datoriei. Deficitul mare de cont curent s-a accentuat și mai mult în 2023, în mare parte ca urmare a cererii interne robuste continue și a repatrierii profiturilor. Se preconizează că acesta va rămâne mare anul acesta și anul următor. Poziția investițională internațională netă extrem de negativă nu s-a îmbunătățit anul trecut și se preconizează că se va deteriora, cu excepția cazului în care contul curent se îmbunătățește semnificativ. S-au depus eforturi politice ample pentru a aborda vulnerabilitățile identificate. Se preconizează că punerea în aplicare integrală și în timp util a planului de redresare și reziliență și a măsurilor suplimentare vor contribui la extinderea exporturilor și la atenuarea dependenței excesive de importurile de petrol.

(11) Pe baza datelor validate de Eurostat[14], excedentul public al Ciprului a crescut de la 2,7 % din PIB în 2022 la 3,1 % în 2023, în timp ce datoria publică a scăzut de la 85,6 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 77,3 % la sfârșitul anului 2023.

(12) La data de 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat[15] ca Cipru să întreprindă acțiuni pentru a asigura în 2023 o concordanță între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare de politică în general neutră[16], ținând seama de sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. S-a recomandat ca Cipru să fie pregătit să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, i s-a recomandat Ciprului să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală,

---

13 SWD(2024) 81 final.

14 Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2024.

15 Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Ciprului pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Ciprului pentru 2022, *JO C 334, 1.9.2022, p. 104*.

16 Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, creșterea potențială a producției pe termen mediu a Ciprului în 2023, care este utilizată pentru a măsura orientarea fiscal-bugetară, este estimată la 8,5 % în termeni nominali, întemeindu-se pe rata medie de creștere potențială reală pe 10 ani și pe deflatorul PIB din 2023.

precum și pentru securitatea energetică ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență și a altor fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023, orientarea fiscal-bugetară[17] a fost expansionistă, situându-se la 1 % din PIB, în contextul unui nivel ridicat al inflației. Creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) din 2023 a avut o contribuție în mare măsură neutră, de 0,2 % din PIB, la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,1 % din PIB a costului măsurilor de sprijin de urgență specifice pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie. Sunt incluse, de asemenea, costurile mai mari legate de protecția temporară oferită persoanelor strămutate din Ucraina (de 0,2 % din PIB). Creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național în 2023 a fost în concordanță cu recomandarea Consiliului. Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și prin alte fonduri ale UE s-au ridicat la 1,3 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național s-au ridicat la 3,2 % din PIB în 2023, reprezentând o creștere cu 1,3 puncte procentuale în comparație cu 2022. Cipru a finanțat investiții suplimentare din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE. Acesta a finanțat investiții publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, cum ar fi instalarea de sisteme de izolare termică și de sisteme fotovoltaice în clădirile publice, pentru modernizarea energetică într-o serie de stații de pompieri urbane și rurale, pentru modernizarea capacităților autorităților relevante din Cipru de a face față pericolelor de incendiu și a consolida protecția împotriva riscurilor cu care se confruntă cetățenii, infrastructura și pădurile, pentru digitalizarea fluxurilor de lucru esențiale într-o serie de ministere și servicii guvernamentale centrale și pentru extinderea mediului de aplicații electronice în scopul planificării și al autorizării de construcții, care sunt finanțate parțial din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE.

(13) Principalele previziuni din Programul de stabilitate pentru 2024 pot fi rezumate după cum urmează. Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare estimează o creștere a PIB-ului real de 2,9 % în 2024 și de 3,1 % în 2025, iar inflația IAPC la 2,5 % în 2024 și la 2,0 % în 2025. Se preconizează că excedentul public va scădea la 2,9 % din PIB în 2024 și la 2,8 % din PIB în 2025, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB ar urma să scadă la 70,6 % până la sfârșitul anului 2024 și la 65,5 % până la sfârșitul anului 2025. După 2025, se estimează că excedentul public va scădea la 2,6 % din PIB în 2026 și la 2,1 % în 2027. Prin urmare, se preconizează că soldul bugetului public va rămâne sub valoarea de referință a deficitului, de 3 % din PIB, pe durata programului. În schimb, se preconizează că, după 2025, ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 59,2 % în 2026 și la 54,2 % din PIB în 2027.

(14) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează că PIB-ul real va crește cu 2,8 % în 2024 și cu 2,9 % în 2025, iar inflația IAPC se va situa la 2,4 % în 2024 și la 2,1 % în 2025.

---

[17] Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua stimulul economic generat de politicile bugetare, atât de cele finanțate la nivel național, cât și de cele finanțate de la bugetul UE. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile (și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și incluzând cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

(15) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează un excedent public de 2,9 % din PIB pentru 2024 și o scădere a ponderii datoriei publice în PIB la 70,6 % până la sfârșitul anului 2024. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că în 2024 orientarea fiscal-bugetară va fi neutră, situându-se la 0,0 % din PIB.

(16) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se așteaptă ca în 2024 să fie finanțate prin sprijin nerambursabil („granturi”) acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență cheltuieli reprezentând 0,7 % din PIB, comparativ cu 0,3 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate din granturi acordate prin Mecanismul de redresare și reziliență vor permite investiții de înaltă calitate și reforme de stimulare a productivității, fără un impact direct asupra soldului bugetului general și a datoriei publice ale Ciprului. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se așteaptă ca în 2024 să fie susținute prin împrumuturi acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență cheltuieli reprezentând 0,2 % din PIB, comparativ cu 0,0 % din PIB în 2023.

(17) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat[18] Ciprului să mențină o poziție bugetară solidă în 2024. La momentul execuției bugetelor pentru 2023 și al pregătirii proiectelor de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină seama de faptul că Comisia va propune Consiliului deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, întemeindu-se pe datele privind rezultatul bugetar pentru 2023. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, soldul structural al Ciprului este estimat la 2,1 % din PIB în 2024, față de 1,8 % în 2023, rămânând astfel peste obiectivul bugetar pe termen mediu al țării, și anume un sold structural de 0 % din PIB. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului.

(18) În plus, Consiliul a recomandat Ciprului să întreprindă acțiuni astfel încât să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a precizat, de asemenea, că, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, Cipru ar trebui să se asigure că astfel de măsuri sunt direcționate pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, sunt fezabile din punct de vedere bugetar și încurajează în continuare realizarea de economii de energie. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net[19] al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei este estimat la 0,4 % din PIB în 2023, la 0,3 % în 2024 și la 0,0 % în 2025. În special, se presupune că scăderea accizelor la produsele petroliere și subvențiile pentru facturile la energie electrică vor rămâne în vigoare în 2024, dar se preconizează că vor fi eliminate treptat până în 2025. Nu se preconizează că măsurile de sprijin de urgență în domeniul energiei vor fi eliminate treptat cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Acest lucru riscă să nu fie în concordanță cu recomandările Consiliului. Costul bugetar al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei menite să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile este estimat la 0,0 % din PIB în 2024 (0,0 % în 2023).

---

18 Recomandarea Consiliului din 14 iulie 2023 privind Programul național de reformă al Ciprului pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Ciprului pentru 2023, JO C 312, 1.9.2023, p. 116.

19 Această cifră reprezintă nivelul costului bugetar anual al măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile și, după caz, exclude veniturile provenite din impozitele pe profiturile excepționale ale furnizorilor de energie.

(19) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, Ciprului să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și a altor fonduri ale UE, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, investițiile publice finanțate la nivel național vor rămâne în mare măsură stabile, la 3,1 % din PIB în 2024, față de 3,2 % din PIB în 2023. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului. Totodată, se preconizează că cheltuielile publice finanțate din venituri obținute din fonduri ale UE, inclusiv din granturile acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, vor rămâne stabile, la 1,3 % din PIB în 2024. Acest lucru este determinat de o creștere a cheltuielilor finanțate prin granturi acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, în urma unei scăderi a altor granturi ale UE după sfârșitul perioadei de programare 2014-2020 a fondurilor structurale ale UE, pentru care au fost disponibile fonduri până în 2023.

(20) Având în vedere măsurile de politică cunoscute la data la care s-au formulat previziunile și în ipoteza menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, excedentul public ar urma să fie de 2,9 % din PIB în 2025. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 65,4 % până la sfârșitul anului 2025. Politica bugetară prudentă ar trebui să contribuie, de asemenea, la consolidarea poziției externe.

(21) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) și cu criteriul 2.2 din anexa V la Regulamentul (UE) 2021/241, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că acestea vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a spori competitivitatea pe termen lung a Ciprului prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru ca Cipru să își poată îndeplini angajamentele asumate în plan până în august 2026, este esențial să continue punerea în aplicare a reformelor și să se accelereze investițiile prin abordarea întârzierilor care apar, asigurându-se în același timp o capacitate administrativă puternică.

(22) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul 2021/1060, Cipru trebuie să își revizuiască programul până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate acestei țări în 2024 și în Planul național privind energia și clima. Această revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor UE incluse în program. Deși Cipru a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, există în continuare provocări și disparități socioeconomice între zonele urbane și cele neurbane. Este esențial să se accelereze punerea în aplicare a programului politicii de coeziune. În plus, este important să se asigure capacitatea administrativă a autorităților locale în perspectiva reformei legislative a Ciprului privind administrația locală, programată pentru iunie 2024. Prioritățile convenite în cadrul programului „Thalia” sunt în continuare relevante. Creșterea utilizării energiei din surse regenerabile, soluțiile de stocare, îmbunătățirea eficienței energetice și a transportului urban sunt toate esențiale pentru realizarea tranziției verzi. Îmbunătățirea gestionării apei, în special a epurării apelor uzate, este necesară pentru a respecta

Directiva privind epurarea apelor uzate urbane. Progresele către o economie circulară în gestionarea deșeurilor rămân esențiale și necesită îmbunătățiri în ceea ce privește reciclarea și reducerea deșeurilor. Ar trebui să se realizeze în continuare investiții în măsuri active de ocupare a forței de muncă și de integrare socială a grupurilor vulnerabile. Implementarea conturilor personale de învățare pe tot parcursul vieții și a Garanției europene pentru copii este în continuare importantă. De asemenea, investițiile în servicii de îngrijire pe termen lung de bună calitate și la prețuri accesibile și investițiile în locuințe sociale rămân o prioritate. În plus, ar trebui continuate eforturile de combatere a sărăciei energetice și dezvoltare a economiei sociale. Ca parte a evaluării la jumătatea perioadei a programului politicii de coeziune, Thalia, trebuie să se acorde o atenție sporită nevoilor tot mai stringente în domeniul prevenirii și pregătirii împotriva riscurilor legate de schimbările climatice. Cipru ar putea, de asemenea, să utilizeze inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” pentru a sprijini tranziția sa energetică prin tehnologii curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, printre care tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete.

(23) Pe lângă provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și prin intermediul altor fonduri ale UE, Cipru se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de guvernanța întreprinderilor de stat, de rezultatele școlare și de necorelarea competențelor, de introducerea surselor regenerabile de energie, de extinderea și modernizarea rețelei de energie electrică și de adaptarea la schimbările climatice.

(24) Un mediu de afaceri competitiv și funcțional este esențial pentru eficiența și creșterea economică. În această privință, guvernanța întreprinderilor de stat nu este pe deplin conformă cu standardele internaționale. În ultimii ani au fost introduse unele măsuri de politică pentru a se îmbunătăți supravegherea financiară a entităților publice, dar absența unui inventar complet și a unei obligații de raportare periodică limitează monitorizarea și planificarea eficace a activității întreprinderilor de stat. Mai mult, aspectele importante ale practicilor de guvernanță corporativă, cum ar fi numirea pe bază de merit a consiliilor de administrație, politica de proprietate, gestionarea bazată pe performanță, transparența și responsabilitatea în ceea ce privește performanța financiară, sunt în continuare insuficiente. În acest context, există preocupări cu privire la calitatea și prețurile serviciilor în sectoarele dominate de întreprinderi de stat, cum ar fi sectorul energiei electrice.

(25) Performanțele foarte slabe ale Ciprului în cadrul Programului pentru evaluarea internațională a elevilor (PISA) din 2022 arată că rezultatele insuficiente în ceea ce privește competențele de bază (și anume, alfabetizarea, competențele numerice și științifice) reprezintă o provocare majoră. În pofida calificărilor formale adecvate ale personalului didactic, formarea continuă a cadrelor didactice (inclusiv metodele de predare și învățare bazate pe competențe) este insuficientă. În 2021, majoritatea profesorilor care au candidat nu au promovat examenul de numire pe un post. Sistemul de învățământ nu a evaluat și nu a adaptat suficient resursele educaționale la nevoile elevilor, ceea ce este necesar pentru dezvoltarea competențelor-cheie. Pe piața forței de muncă, necorelarea competențelor devine din ce în ce mai răspândită, în timp ce participarea la programele de educație și formare profesională (EFP) rămâne semnificativ mai scăzută decât media UE. Rata scăzută de participare la programele EFP este legată atât de constrângerile în materie de capacitate, cât și de cele legate de atractivitate, deoarece majoritatea școlilor EFP sunt situate în zone urbane (ceea ce îngreunează înscrierea elevilor care locuiesc în zone rurale), în timp ce majoritatea

elevilor au, în schimb, o preferință puternică pentru a intra în învățământul terțiar. Învățarea în rândul adulților are un potențial limitat de a corecta această situație, deoarece ponderea adulților (cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani) care au participat la învățare în ultimele 12 luni a fost de 28,3 % în 2022 (față de 39,5 % în UE). Aceasta reprezintă o scădere substanțială față de 44,8 % în 2016, ceea ce subminează potențialul Ciprului de a-și îmbunătăți competitivitatea economică.

(26) În pofida măsurilor considerabile luate în vederea accelerării introducerii surselor regenerabile de energie, există în continuare provocări semnificative. Energia din surse regenerabile a reprezentat doar 17 % din mixul energetic al Ciprului în 2022. Aceasta este în continuare cu mult sub obiectivul de producere a 31,5 % din energia electrică din surse regenerabile până în 2030, astfel cum a indicat Cipru în proiectul său de plan național privind energia și clima. Din cauza dependenței Ciprului de produsele petroliere, care sunt importate în întregime și servesc la satisfacerea a peste 80 % din necesarul său de energie, Cipru rămâne vulnerabil la fluctuațiile prețurilor energiei la nivel mondial. Există încă provocări considerabile în ceea ce privește modernizarea și extinderea rețelei de energie electrică existente pentru a permite utilizarea surselor regenerabile de energie. Cipru se confruntă cu obstacole semnificative în ceea ce privește capacitatea pe termen scurt a rețelei sale electrice de a face față unei creșteri a surselor regenerabile de energie, ceea ce duce la deficite recurente. Acest fenomen este evident atunci când se analizează datele oficiale ale autorității de reglementare în domeniul energiei din Cipru. Până la sfârșitul lunii noiembrie 2023, sistemul cipriot dispunea de centrale operaționale de energie din surse regenerabile de 782,57 MW (printre care 157,50 MW energie eoliană, 625,93 MW energie fotovoltaică și 9,15 MW biomasă). În același timp, autoritatea a aprobat autorizații de construcție pentru un total de 2 383 MW în proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile. O strategie globală pentru stocarea energiei ar putea spori flexibilitatea și stabilitatea aprovizionării și ar putea reduce costurile de mărire sau de reducere a producției centralelor electrice convenționale.

(27) Cipru se confruntă cu mai multe provocări în ceea ce privește eforturile sale de a aborda reziliența la schimbările climatice, cum ar fi un cadru instituțional slab pentru adaptarea la schimbările climatice și lipsa unor practici durabile de gestionare a apei pentru a sprijini o agricultură rezilientă. Vulnerabilitatea țării la schimbările climatice este pronunțată, iar politicile și măsurile naționale de adaptare nu sunt suficient dezvoltate. În Cipru nivelul precipitațiilor este scăzut, iar temperaturile ridicate, ceea ce contribuie la cel mai ridicat nivel de stres hidric din UE. Deși sectorul agricol cipriot beneficiază de sisteme de irigații din ce în ce mai eficiente din punctul de vedere al consumului de apă, acesta are în continuare cea mai mare rată de consum de apă din cauza unei pierderi semnificative de resurse de apă în rețelele insuficiente de distribuție și de stocare. În plus, sectorul agricol cipriot se confruntă deja cu efectele schimbărilor climatice, printre care degradarea solului și deșertificarea, ceea ce duce la scăderea randamentului culturilor. Gestionarea și stocarea eficace a apei, precum și adoptarea unor culturi eficiente din punctul de vedere al consumului de apă devin esențiale. Presiunea antropică asupra habitatelor și ecosistemelor, în special în zonele costiere, exacerbează această situație. Abordarea actuală a țării în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice nu impune în mare măsură constrângeri. Acest lucru necesită măsuri instituționale îmbunătățite pentru a consolida reziliența la schimbările climatice și competitivitatea pe termen lung.

(28) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2024

Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare recomandarea privind politica economică a zonei euro. În ceea ce privește Cipru, recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a patra recomandări pentru zona euro.

(29) Având în vedere bilanțul aprofundat realizat de Comisie și concluzia sa privind existența unor dezechilibre, recomandările formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandarea 1 de mai jos. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de datoria publică și externă. Politicile menționate în recomandarea 4 contribuie la punerea în aplicare a recomandării 1 prin reducerea cererii de importuri de energie și, prin extensie, prin contribuția la consolidarea echilibrului extern. Recomandarea 1 contribuie atât la corectarea dezechilibrelor, cât și la punerea în aplicare a recomandării pentru zona euro, în concordanță cu considerentul 28,

RECOMANDĂ ca, în 2024 și în 2025, Cipru să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să prezinte planul bugetar-structural pe termen mediu în timp util. În conformitate cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze creșterea cheltuielilor nete[20] în 2025 la o rată compatibilă cu plasarea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă pe termen mediu și cu respectarea valorii de referință de 3 % din PIB a deficitului prevăzută în tratat.

2. Să consolideze capacitatea administrativă de gestionare a planului de redresare și reziliență, să accelereze investițiile și să mențină ritmul de implementare a reformelor. Să abordeze întârzierile care apar pentru a permite punerea în aplicare continuă, rapidă și eficace a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026. Să accelereze punerea în aplicare a programului politicii de coeziune. În contextul evaluării sale la jumătatea perioadei, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, luând măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor în domeniul prevenirii și pregătirii împotriva riscurilor legate de schimbările climatice, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” pentru a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să consolideze competitivitatea economiei prin accelerarea eforturilor de îmbunătățire a guvernanței întreprinderilor de stat în conformitate cu standardele internaționale și prin îmbunătățirea în continuare a nivelurilor de competențe și a rezultatelor educaționale. Să consolideze formarea continuă a cadrelor didactice și să abordeze dezechilibrele dintre cererea și oferta de forță de muncă prin sporirea în continuare a capacității și atractivității programelor de educație și formare profesională, precum și prin promovarea învățării în rândul adulților.

4. Să modernizeze și să extindă rețeaua și stocarea de energie electrică pentru a include o pondere tot mai mare a surselor regenerabile de energie. Să îmbunătățească punerea în aplicare a măsurilor de adaptare la schimbările climatice, punând accentul

[20] Conform articolului 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

pe promovarea cadrului instituțional care reglementează adaptarea la schimbările climatice și pe implementarea unor practici durabile de gestionare a apei în agricultură.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele